

Politik, közgazdasági és zsidó felekezeti hírlap.

JÜDISCHE ZEITUNG.

Organ für Politik, Volkswirtschaft und jüdisch-konfessionelle Interessen.

אלגעמיינע יידישע צייטונג

אָרנאָן פֿיר פּאָליטיק, האַנדעל, פֿערקעהר אונד ייִדיש-קאָנפּעסאַיאָנעללע אינטערעסען.

Table with publication details: Megjelenik 5-ször hetenkint (szombat, vasárnap és Izs. ünnepek kivételével), Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Sip-utca 16. sz., Előfizetés: 1/4 évre 5 korona. - Hirdetések mérsékelt díjszabás szerint. Kiadó: Groszberg Lipót.

אונד דיא איסקונסט ערהאלטען, דאס דאזעלבע דיא פֿערלאנגערונג דער זאגטאגס-ארבייט דער געוואלבע ביז 12 אודר מיטמאגס מיט פֿרידען בענדיסס, יעדאך דא געגען אויפֿערעטען ווילל, דאס לויט דער פֿארלאגע דען אנגעשעלל-מען אלס ענטשאַדיגונג פֿיר איינע ביז 3 שטונדען דען דויערנדע זאגטאגס-ארבייט איין האלבער טאג אונד פֿיר איינע מעהר אלס 3 שטינדע זאגטאגס-ארבייט איין גאנצער טאג אים לויפֿט דער וואַכע פֿרייענעכען ווערדען מיסס.

נון, דיא שבת-האלטענע ענדען קייט-לייטע זינד פֿאָן דיעזער ענטשאַדיגונגס-פֿעליכט ניכט בעריהט, דא דאך ביא איהנען דער אנגעשטעללע אהנערעס איינען גאנצען טאג פֿרייא האט, נאמליך דען שבת, וואַהל הייסט עס אין דער פֿארלאגע, דאס דיא פֿרייא גאבע דעס האלבען אדער גאנצען טאגעס אן איינעם ווער ק-טאגע דער וואַכע צו ערפֿאלגען האבען, אבער אים זינדע דער פֿארלאגע ווירד דאך דער זאמטאג ניכט אלס רוהע, זאגנערן אלס ווער ק-טאג בעמאכטעט.

אנדערס פֿערהאלט עס זיך מיט דען אס שבת-האלטענע קייפֿלייטען, דיע-זע ווירדען דורך דיא ענטשאַדיגונגס-פֿעליכט, דיא איהנען דורך דיא בעשאַפֿונג איהרעס פֿערזאג-נאלס אס זאגטאג ביז מיטמאג ערוואַכט, דיא ארבייט איהרער אנגעשטעללען אן איינעם גאנצען, וויר קלייב ען ווער-טאגע פֿערלירען! דאדער שטעהט עס צו בעפֿריכטען, דיא אבערוואַכטע גענעראל-פֿערוואַטלונג ווירד עהער איינע פֿערקירצונג דער זאגט-טאגס-ארבייט ווישען, אום אין פֿאלגע דעסטען איהרען אנגעשטעללען נור איינען האלבען ווער קאג פֿרייענעכען צו מיססען.

דעמאָפֿאלגע לענען וויר עס היעמיס יענען שבת-האלטענען געוואַלבערן אין דער פֿראַווינג, דיא מיטגלידער דעס געזאגטען פֿעראינס זינד, נאכדריקליכט אנס הערן, ביא דער גענעראל-פֿערוואַטלונג אס 20 די אונטערדינגט צו ערשיינען, אום גענען איינען עווענט-מועללען אנטראג אויף פֿערקירצונג דער זאגט-טאגס-ארבייט מיט פֿעראיינטען קראפטען אויפֿ-טרעטען צו קאנען, דען ווען דיא פֿערוואַט-לונג בעשליעסען ווירדע, פֿאָס מיניסטער צו פֿערלאנגען, דאס דיא זאגטאגס-ארבייט דער געשאַפֿע אויך ווישערהאן אויף ביז צעהן אודר איהר פֿאַרמיטמאגס בעשראנקט בלויבע, זא איוט דיא בעזאגונגס נור צו בענדינדעט, דאס דער מיניסטער דיעזעס פֿערלאנגען דעס אלס בע-רופענער פֿערטרעטער דער שפעציערייא, געמישט-ווארען אונד קליינ-קויפֿלייטע געלמענדען פֿער-אינס פֿאלגע לויט מען ווערדע, אונד היענדורך ווירדען דיא שבת-האלטענען קייפֿלייטע דיא גראַסע עררונגעשאַפֿט, וועלכע פֿיר זיא

דונגען איוט דיא פֿאַראויסגעטונג היעפֿיר, איינער רעוויזיאָן דיעזער בעזעהונגען, זאָוויט עס זיך אום אָס טערהייב-אונד און אונד ענג-לאנד האנדעלט, ווערדען אויך דיא בעשפֿרע-כונגען אין איינעם געלענע, מאן ווייסט, דאס דאס פֿערהאלטניס צווישען אונזערער מאַנארכיע אונד גראַסס-ברויטאניען אימער איין אויסגע-צייכענעס וואר, אין דען ערפֿטרענדען איינעם טהיילעס דער ענגלישען אונד אויך דער אנדערען אויסוואַרטען צייטונגען קאנצעט מאן יעדאך שפֿאַטער איין געוויסעס מיסטרעיען גענען אָס-טערהייב-אונטראן ענדעקעקען, וויל מאן דאָרט איבערפֿלעסנער וויזע בעזאגונגען, דאס ווענער קאבינעט ווערדע דיא פֿאָן ענגלאנד פֿאַרגעשלא-גענע יום טי-צ-רע פֿאַרם פֿיר מא-צעדאניען ניכט מיט געהאָרענס נאכ-דרוקן בעפֿרוואַרטען אונד אלס גרונד היעפֿיר דיא קאנצעססיאָן פֿיר דיא זאנדשאק-באהן (אָסערי-אונג באהן נאך דעם אָרענט) בעצייב-נען, וואס אונריכטיג איוט.

ווענעטליך ווישטער זינד דיא איבריגען פונקטע, דיא אין אישל צור שפראכע געלאנגען, דער ערסטע דערזעלבען בעמריפֿעט דיא פֿראגע דער פֿאַרלייפֿונג אין איינשטעל-לונג דער מאצעדאנישען פֿעסס-פֿאַרמאקציאָן, דער צווייטע דיא פֿעסס-שטעללונג דעם ניכט מאַיינשרייב-טענס, נאך דיעזען בידען ריכטונגען הין ווירד זיך דער געראנקען-אויסאויש בי דער מיניסטער בעוועגען, אונד צווישעללאָן ווירד דער ענגלישע שטאאטס-סעקרעטאַר הארדינג אין זייער אוידענין ביא קאזער-קאָנג פֿראַנגן אָזעך אונד באַראַן אַהרענט האל אויס אַנלאַס זיי נעם עמפֿאַנגעס ביא קאָנג ערווארד געלענע-הייט האבען, היעריבער צו שפֿרעכען.

דאס קאָנג ערווארד ביא דיעזער געלענע-הייט זינע ווארען שרופֿליכען גליק-ווינשע צום 60 אַהרונגען רע-ניערונגס-יובילאָאום דעם קאזערס פֿראַנגן אָזעך אויך מינדליך ווערדערהאלען ווירד, איוט וואַהל אן אונד פֿיר זיך אין נעבענזאכלי-כער אומשטאנד, דער אבער דיעזער מאַנארכיע-בעגעגונג איינע בעזאגונגע ווייזע פֿעלייחט.

צור זאגטאגס-רוהע-נווידה. דער „לאנדעס-פֿעראין דער שפעציערייא, געמישט-ווארען אונד קליינ-קויפֿלייטע" ווירד היער אס 20 די זינע גענעראל-פֿערוואַטלונג אבהאלטען, וואַכייא דען הויפֿט-גענעשטאנד דער מאַנעסאָרדונג דיא בעשפֿרעכונג דער גענען איינ-געלנע בעשטימונגען דער געזעצעס-פֿאַרלאגע איבער דיא רעגעלונג דער זאגטאגס-רוהע איינ-צווישענדיגען אקציאָן בילדען ווירד, מיט ריקקויבט דארויף האבען וויר אונס ביא דעם פֿעראינס-פֿאַזיריאום אַנפֿאַטירט

דיעזענען דער גי-הערען אבאָנעמענטן-הערען פֿראַנטקראַציאָן אס 15 אויגוסט אכלייפֿט, זאָוויא יענע, דערען אבאָנעמענטס אס 1 אויגוסט צו ענדע נען, ווערדען אום שלינגע ערנייערונג פֿערישליכען דרינגענער ערוכט, דאמיט אין דער צהענ-יינע דעם בלאטטעס קיינע שפֿאַרונג איינארעמע

קאָנג ערווארד'ס בעזוך אין אישל.

פֿאָן דער קירצען אונטערהאלטונג מיט דעם דייטשען קאזער אויס פֿרעדרויכסאָף קאָממענר, טרעפֿט הייטע קאָנג ערווארד פֿאָן ענג-לאנד אין אישל צום בעזוכע דעם קא-זער-קאָנגס פֿראַנגן אָזעך איין.

וואַהרענדר דער אַיפֿענטהאלט דיעזעס הא-הען גאסעס אויף דייטשעם באַדען זיך אָהנע יעדע איינפֿערליכע צערעמאָניע פֿאַלזאָגען האט אונד אייגענטליך דען באַדאקטער איינער הערזליכען בעגעגונג צווייער מיט איינאנדער פֿערוואַרטען הערדשער האַטע, וואוּרדען אין אישל שאַן זייט מאַגען אומפֿאַססערדע פֿאַר-בערישונגען צום ווירדען עמפֿאַנגע דעם ענג-לישען קאָנגס געמאַפֿעטען.

אבער ניכט נור דעם איינסערליכען שיינע נאך געשאַלטעט זיך דיא היימיגע מאַנארכיע-בעגעגונג אין אישל צו איינעם גראַסען עראינג-ניכט, זאָנערן אויך איהאלטליך ווירד דערזעלבען איינע האַהע פֿאלימישע בערויטונג בייגעלענט, דיעסבעציליך ווירד פֿאָן גוט אונטערהויבעטער זייטע נאכשטעהנדיגעס מאַנעטהיילט.

דיא בעגעגונג צווישען בידען העררשערן, זאָוויא איהרען לייטענדיגען שטאאטסמאַנערן איוט פֿאָן בעזאגונדער בערויטונג, דאס ברויכט נע-מאנרעם געזאגט צו ווערדען, דער דיא פֿאַר-גאנגע אויף דעם געביעטע דער אללגעמיינען פֿאַ-לייטיק אין דען לעמטען מאַנאגען פֿערהאַלגעטע-נון אבער, וואַ דיא איבערראשונגען אין דער מיר-קייא וועניגסענס פֿאַרלייפֿט בעענרצט זינד אונד ניכט צו בעזאָרען איוט, דאס עינטסע עראינג-ניכטע איבער נאכט הערריכעכען קאָנצען, האנדעלט עס זיך דארום, פֿעססצושישטעללען, וועלכע האלטונג דיא פֿערהאַרעטע לאַגע מאַג-ליכער וויזע איינעס מאַגעס נאָהווענדיגע ערשיינען לאַססט, דיעזע פֿראַגע קאָנג נור דורך פֿער-האנדלונגען פֿאָן קאבינעט צו קאבינעט ווער-דען, אונד דיא פֿערשידענען בעגעגונגען דער שטאאטס-אָבערהויפטער אין דער לעמטען צייט, זאָוויא דיא נאך פֿאַלגענדען, ווערדען נאטורנעמאַס האצו בייטראַגען, דיעזע פֿערהאַנדלונגען צו פֿער-אינפֿאַכען, דיא נאָהווענדיגקייט דער רעוויזיאָן דער בעזעהונגען צווישען דען איינצעלנע רעגיר-

Vertical text on the right edge of the page, including 'Direkt', 'Kelle', 'Weg', 'An', 'Sim', 'Faiwel Lipot', 'Fabr', 're', 'Pr', 'Dru'.

תלמוד-תורה עם דרך-אריז!

דיוען עכט יודישע ענטשליכע דאס פון דער בודאפעסטער ארטהאדאקסען נעמינדע אויפגעבט ערהאלטענע

„תורת-אמת-שולע“ אין בודאפעסט.

דיוען עכט יודישע לעהר-אנשטאלט איז מיט איינעם בירגערשול-קורסע פערבונדען, אין דער יודישען אבטהיילונג ווערדען דיא שילע פאן טיכטיגען מלמדים ירא'ה' אין חומש, רשי"י, נ"ך, נמרא, תוס' ומפרשים, דקדוק, להיק שרייבען און ווי וואהרענד 4 ביז 5 שטונדען טאגליך אונטערריכטעט, ווא דאס זיא נאך אבסאלוויזונג דער 4 יאהרלונגע דער „תורת-אמת-שולע“ בעפארהיט זינד, אין איינע ישיבה איינשטרעטען, אים בירגערשול-קורס ערהאלטען דיא צאנליגע פאן דוילאמיטען פאב-פראפעסאדען טאגליך 3-3 שטונדען אונטערריכט אין אללען לעהר-געגענטשאנדען דער 4 בירגערשול-קלאסען, אויך די ער און טערריכט האט דען בעסטען ערפאל, אינדעם דיא קינדער אס ענדע דעם שול-יאהרעס אין איינער שאאטליכען בירגערשולע נעפרישט ווערדען אונד העריווער שטאאטסנולטיגע צייגניססע ערהאלטען. — יודישע עלטערן, דיא איהרען קנאבען איינען נעדיגענען תורה-אונטערריכט אנעדיהען אונד זיא צונליך דיא בירגערשולע אבסאלוויזען לאסען וואללען, עמפיעהלט עס זיך דאהער ווארמסטענס, דיעלעכען אין די ע ז ע אונשטאלט צו געבען, דיא פאריציליכע אונשטאלט שטעהט אונטער דער אכער-אויפזיכט של הנאן אביד דקהל ארטה' בודאפעסט. — קינדער אים דער פראוויזען קאנען נענען מאסיגעס קאפט-אונד קווארטער-נעלד ביא שטרענג ארטה' פאמיליען אונטערקונפט פינדען, ווא איהרע רעליגיאזע לעבענספיהרונג איבערוואכט ווירד, אייגענאמען ווערדען קנאבען, וועלכע דיא 4 פאלקס-שול-קלאסען בערייט אבסאלוויזען האבען, דיא דירעקצאן דער שולע ערטהיילט איבער שולעלד עס' בערייטווייליגס אויסקונפט. אנפראגען זינד צו ריכטען אן דיא

Direktion der „Torasz Emez-Schule“, Budapest, Kazinczy-utca 31. sz.

דיא בעסטע אונד געשמאקסטע ציגארען איז דער עכט ארטהאדאקס נשדע

PATRIA KAFEEZUSATZ

„פאטריא“ קאפעעצוזאטצן ווירד איינער שטארקע אופזיכט זינער עהרוו הערן מי פויכט, אכער, ראכנינער פאן גראסווארדיין, אונד דעם טירנויער עהרוו ארטה' אכער-ראכנינערס א' רייכענדיגען ערצייט אונד ווירד העמיש דען שטרענג רעליגיאזען יודישען הויפערען בעסטענס עמפפאללען. — קאפט-פראבען שיקט גראטס אונד פראנק דיא „PATRIA“ Kaffesurrogaten-Fabrik, Grosskanizsa.

Für jede Mücke, ferner für Bade-Einrichtungen in Privathäusern eignen sich am vorzüglichsten die königlich ausschliesslich patentirten, sich rasen erdes Fabrikanten

hitzenden Wanzen

Wiesel Adolf, Budapest, Váci-körút 47. (Preis cour. france.)

קאנזערוואטיוו-יודישע אינטערנאט.

אס נעווערסטען פלאטע דער היינטיגסטער. — מאדערנע איינריכטונג. — נעווער, לופטיגע רימע. — שאאנדונג אויפזיכט. — רעליגיאזע ערציעהונג. — שטרענג ריטועללע (ארטה' נשד) פערספעקטיוו. — אינדיוידועללע אונ-טערריכט. — פרעמדע שפראכען. — מוזיק. — יודישער אונטערריכט אין תנ"ך אונד נמרא.

פראפעסאדע פראנק. אויסקונפט ערטהיילען

Prof. Armin Bokor und Dr. Leo Singer, Budapest, VII., Lövdödetér 2.

לעהרלינג

איים נשעס הווע ווירד אין מיינער נלאו, פאריצעללאן אונד עמאלינע-שירר-האנדלונג זאפארט אויפגענאמען.

Gellis Abraham, Nagytapolcsány.

נערוואזע א' שוואכבעפאדוונטע קינדער

ערהאלטען ביא מיר פאנעמאסען אונטערריכט, שטיינע רעליגיאזע ערציעהונג אונד פאללע פענויאן.

BUDAPEST, Kelemen Ignác, Heilpädagog, István-út 29.

אהובי אחים ורעים!

איך מאכע נאכמאל אויפגעקראס, דאס דיא קהילה-שחשה אין דער ארטה' נעמינדע נאלינצאניא נישט נעמינט ווארדען, אינדעם איך דאך דייטליך בעמערקט האבע, דאס זיא איינע טהייל פאן מיינעם נלאו אן זיך רייסען וואללען, אונד דאס האלטע איך אויך יעצט אויפגעבט, דא עס מיך מחוסר להם ריל מאכט, וואס דיא רבנים הנאונים שליטא בעטריפעט, איז ערסטערע ליידער נאך נישט אין זיין אכט איינגעשעט, אונד הרב הנאון הצדיק שליטא מהנפאלואו האט פאן דער נאנצען זאכע קיינע אהונג, אים איהרען אייגענען ווארשען געהט דייטליך הערפאר, דאס דער אנטרישט ווענען דעם אן רעדע ישטעהענען נכול מיט איינעם דין תורה פערבונדען איז, אונד אב מיינע אהרה ניעדער-פראכטיג אונד, ווערדען בער-פענע ערוואגען ענטשיידען.

היך בן ציון שויב בעניאויש בסאמאלאק יעא.

Neuheiten für die Damenwelt!

Weg mit den schweren Damenperücken! Neueste Pariser Transformationen und Bandeaux, um die modernsten Frisuren herzustellen. Speziell erhältlich bei

Anton Komáromi, Budapest, VI., Király-utca 36.

בשכני ישראל אודיע

מי נעמא לטובה כבוד משה רבינו שכל יקום הוועט דירשטען פארשן, עס נעמא פארט דויער היינט עמולות שלא זיא זיך נישט פאקע האשען ומשט פאקע האשען פאר זיאן, מיר פאקע זי כבוד השני נעמא. הייקען עשה סמים זיין מיט פאקע אהר כבוד השני — זיך דירשטען פארשן עס ישען אויפאלט זיין ומשט פאקע לבי יודישע

Simon Neumann, Buchhandlung in Tarnow, Gallzien.

Feibel Lipót, Budapest, IX., Ipar-utca 6.

Fabrikation von Schulbänken, Schul- und Turnrequisiten, Möbel für Kinderbewahranstalten. Preis courant auf Verlangen gratis und franco.

WEIL és BERGER,

nap- és esernyőgyár.

זאנג- אונד רעקענשירמ-אבארט

Budapest, Rombach-utca 13. sz. (Filiale: Népszínház-utca 26.)

נעגרינדעט 1887, שבת ווי"ש נעשפערט!

אפילו למחדרין מן המהדרין!

וויא בעקאנט, איז אונזער זעלבווארענע, בוטטער אונד קאזע-נעשאפט (אן גראף אונד אן דעמאל) מא-דערנסט איינעריכטעט, דאביא אכער אויך עכט ארטהאדאקס נשד אפילו למחדרין מן המהדרין! יעדעס זיא שמים, דער אונזערע ששאדט פאססירט, ליענט עס דאהער אין זינעם אייגענען אינטערעסע, אונס מיט זינעם בעוועק צו בעהרען, אכלו עניו וישען, פאסט-פערזאנדט טאגליך פרישע ווארען, אללעבייליגס.

Weisz és Zsupnik, Miskolcz, Széchenyi-u. 127.

לשנה טובה Ansichtskarten

für die jüdischen Neujahrsfeiertage in grosse, Auswahl, ferner alle Sorten Papierwaaren, Fächer Volks- und Liederbücher und noch viele andere gangbare Artikel liefert in riesiger Auswahl Albert Biró, Budapest Klausalgasse 35, Preis courant gratis und franko, jedoch nur an Kaufleute, Hausierer und Wiederverkäufer.

פיר ברוכליודענדע

ראדיקאלע הילפע אהנע אפעראציען!

פערלאנגען זיא גראטס אונד פראנק דיא ניא ערשינענע בראשירע דעם

M. Freylich,

Erfinder der k. k. patentirten Bandagen, Lemberg, Grodecka 35.

דיא ליידענען מיסען ביא מיר פערזאגליך ערשיינען אונד איינע סאנע ערבלייכען בעהופס בעלעהרונג אונד צוועק-מאססיער אנלעונג דער באנדאזשע.

Volkswirthschaft.

עסמיררע-געשאפט פאם 10 אייגוסט.

דאס אויסגעכאט אין ווייזען וואר מאסט, דיא קוילוסט שוואך, דיא שטיכמונג רהונג, עס ווארדען 10-טויענד מט' צו אונטער-אנדערטען פרייזען פערקויפט.

נייער ווייזען		מחירים		פערטער ב' פרייזען		באמשקאער	
אויסגעכאט	ווייזענבורג	מחירים	פערטער ב'	מחירים	פערטער ב'	באמשקאער	ווייזענבורג
76	22.30	22.50	22.90	22.40	22.70	22.40	22.80
77	22.40	22.75	22.70	23.—	22.50	22.80	22.90
78	22.50	22.85	22.80	23.10	22.60	22.90	23.—
79	22.70	23.—	22.90	23.20	22.80	23.—	23.20
80	22.70	23.—	22.90	23.20	22.80	23.—	23.20
81	22.70	23.—	22.90	23.20	22.80	23.—	23.20

קארן פאן 18 ק' 60 הי' 18 ק' 90 הי' האסער פאן 16 ק' 60 ביז 16 ק' 90 הי' פערטער סומער פאן 16 ק' 10 ביז 15 ק' 80 הי' פערטער סומער פאן 16 ק' 10 ביז 15 ק' 80 הי' ווייזען פער אקטאבער ק' 22.28 ביז 22.30 הי' האסער פער אקטאבער ק' 16.26 ביז 16.28 הי' קאהלרעפס פער אייגוסט 1908 ק' 32.50 ביז 32.70 הי'

שפירטוס, מאן בעזאחלעט: ראה-שפירטוס איינע-שפירטוס — 59. — 60. קראנען.

— וויינער שלאכט-פיעהמארקט. —

10 אייגוסט, דער אויסטריע בעטונג 4886 שטיק, אונד צוואר 3637 שטיק אונד 1168 שטיק, 325 שטיק נאליציא שער א' 924 שטיק דייט-שער ראסע, דאזינער 716 שטיק ביינדל פיעה, 150 שטי ווענינער אויסטריע, פרייזע ווענינ פער-אנדערט. — מאן בעזאחלעט: אונד ארישע אכסען צו קראנען 50-86, נאליציא שער צו קראנען 72-91, דייטשע שער צו קראנען 68-94. (אללעס פער 100 ק' לאגראמס.)

האנקורז.

דיא אויט' ארטה' נעמינדע אין Medgyes (זיענענדיגע) ווכט איינען שויב, דער נשדער בעל תפלה קורא ומוהל זיין מוסס, יאהרעסנעהאלט קראנען 720, וואהונג, שחיטה אונד נעבענעמאלומענטע, רעפלקטאנ-טען, דיא פאן 3 ארטה, רבנים אויטאריזט, אונד ארישע שטאאטס-בירגער אונד אים אלטער פאן 30-35 יאהרען זינד, מאנען איהרע אפערטע, מיט אונאכע דעם פאמיליענישטאנדעס אונד מיט קאפינען איהרע צייגניססע פערזעהען, דעם נעפער-פרישע פארשטאנד — ביז אס, 20 אייגוסט — איינענדיגע, צום פראפעסאדע נור בערזענע, שפעטען נור דעם אקצעפטיב-טען, דער פאסטען איז עווענטועלל שאן ריח אלול הבטיל צו בעוועצען.

Aut. orth. iar. htk. elnökség, Medgyes.

האנקורז.

דיא היינען ארטהאדאקס בעטונגענסען שאפט ווכט פער זאפארט איינען פלייש-הויער, דעם זיא דאס אויסשליסליכע רעכט פיר ארטה' נשד פלייש-אויסשראטונג איינרימע, בעווערבער קאנן זיך דאס נעשאפט זאפארט איינריכטען אונד האט נשט עקוויסענען אין אויסזיכט, אום אויסקונפט ווענדען מאן זיך אן הערן רהיק:

Groszmann Hermann, Hätzeg.

Tanítóképezdét végzett

vallásos fiatal embert keresek, ki héberben is oktatást adni képes, 3 gyermek mellé. Két kis leányt az első elemiből, egy 11 éves fiút az I. polgáriból kell vizsgáztatnia. Fizetés meggyezés szerint. Ajánlatokat bizonyítvány-másolatokkal és fizetési igény megjelöléssel mielőbb kérek.

Groszberg Ellás, Demeoser, Szabolcs megye.

הווער

והשמר שחי' כל ירום איש את ידו ואת רגלו לבוא לכפר Sajó-Várkony על נסיון כי הוא באיסור הסנת נבול ואני בכאן זה שמונה שנים ושלא הלוי כי ואקוה שאחי השוחטים כוודאי לא יעשו עולה.

היך שויב דפה שאי-ווארקאני.

זוכע צו 7-8 הינדערן

איינען בחור יר"ש, דער פאחי אונד, נמרא, רשי"י, נ"ך הינד-ליך צו אונטערריכטען, נעהאלט 30 ביז 40 קראנען מאנאטליך אונד וואנדערקאפט, זאלכע, דיא פאחי זינד, בירגער-קלאס-סען צו אונטערריכטען ווערדען בעפארצונט, אונד האבען אויסזיכט אויף מעהר-איינאקאמען, אפערטע מיט צייגניססען זינד צו ריכטען אן

Hoffmann Adolf, Jánosháza, Vas m.

איך זוכע צו מיינען קינדערן

איינען טיכטיגען לעהרער, דער נמרא תוס', דיא עלעמענטאר-אונד בירגערשולע אונטערריכטען קאנן, נעבע יאהרעסנעהאלט 500 (פיינעהונדערט) קראנען אונד נאנצע פערספעקטיוו, דיא שטעללע איז ביז ריח מרהשון הבטיל צו בעוועצען.

Roth Ignác, körjegyző, Drágavilma, u. p. Nagyilonda, Szolnok-Doboka megye.

דיא אין דער פארלאנג בעשטימטע זאגנאנגען
צו אויך שפערטע בעדייטעט, פארליערען.
דעם אבער מוסס מיט אללען מאגליכען
מיטעלן פארגעבייגט ווערען!

פערשידענע נייאיקוימען.

• (צווישען קאיווער ווייל) -
העלם אונד קאניג ערווארד האט
געקומען אין פריערדיגס האף דיא סיג
נאליזירטע צוזאמגעקונפט שטאטמגעפונדען קאני-
זער ווילהעלם ערווארטעט זינען האקען
גאסט אויף דעם באהנהאף אין קראנבערג.
ביידע מאנארבען אומארמעטע אונד קיססטען איינ-
אנדער. דיא בענרויסונג ערפאלטע צוואנגלאז,
אהנע צערעמאניע, אהנע עהרענ-קאמפאניע אונד
אהנע טרופענ-שפאליער. פער אויטאמאביל פוה-
דען ביידע מאנארבען צום שלאס פריעדריכס-
האף, פאן דער פאלקסמענגע שארמיש בענרויסט.
פארמיטמאגס אונטערנאמען ביידע מאנארבען
אינע לאנגערע אויספארהט. עס פאנד וואהל אין
פעסטמאהל צו עהרען דעם קאניגס ערווארד
שטאמט, בייא וועלכעס יעדאך קיינע טרוינג-
שפריכע געהאלטען וואורדען. אים 11 אויך
נאכטס ערפאלטע דיא אברייזע דעם קא-
ניגס ערווארד, דער פאם דייטשען קאיווער,
דעם פרינצען אונד דער פרינצעסין פריעדריך
קארל פאן העסטען, זאוויא פאן דער קאניג-
צעססין פאן גריעכענלאנד צור באהן געלייטעט
ווארדען וואר.

• (מיניסטער אפפאניי ביים
קאניג) וויא אויס איינע געמעלדעט ווירד,
ערווארטעט מאן דארט פיר דען 20 אויגוסט דען
קולוס. אונטערריכטס מיניסטער גראפען
אפפאניי דער פאם קאניג אין אוידיענין
עמפאנגען ווערדען ווירד. גראף אפפאניי זאלל
בייא דיעזער געלענדהייט דעם מאנארבען מעהרע-
רע קירכענפאלטישע געזעצט. עמנואלע צווי פאר-
סאנקציאן אונטערברייטען.

• (דיא הלוו) דעם פעסטער
פארטוה דייין הרב האנן מיה אברהם
אליעזר עקשמיין זיל, דעסטען הינשיי-
דען וויר אים מאנאגאל. בלאטטע געמעלדעט, האט
געסטערן אויס אויך נאכמיטאגס היער אונטער
גראפען בעטהיליגונג שטאטמגעפונדען. אים
האפע דעם טרויערהויזעס (קאניגס-גאסטע 6. ש-
מאנישעס הויז) היעלמען הספרים הרב הגדולה
פערנער דער אלטעסטע זאון דעם פערעוויגען;
דער היעזיגע פעראיינס. מגיד הרב מיה אלכסנדר

פאילעטאן.

דאס טאכטערליין

דעם יידישען מיניסטערס.

אויס דעם פראנצויזישען איבערזעצט פאן גי פריידמאן.
— ערצהאלונג אויס דעם 15. יאהרהונדערט. —

(1. פארטועצונג.)

ווינענד ערשינען אינע פרויא מיט דרייא קליינע קינד-
דערן, זיא בעשווערשע זיך, דאס מארטין נאנצאלא,
דער נובערנאך דעם דארפעס, איהר אללע מאבעל. שטיקע
נאחם פיר דיא שטייער, דיא וויא נוכט בעצאלען קאניגעס,
אונד זיא איבערדיעס אויס איהרעס הויזע יאנטע.

דער מיניסטער, דאריבער זעהר אויפגערעגט, זעטצעט
זיך זאפארט צו טישע אונד שרייע איינע ציילען, דיעזעלכען
דער פרויא איבערנעבענד מיט דעם בעמערקען, ווען דיא בע-
אויפטראנטען דעם נאנצאלא קאממען זאללמען, זאלל זיא
דיעס פאפירשטיק פארווייזען. דאן ווירדע זיא פאן דעם-
זעלבען נוכט בעלאסטעט ווערדען.

דער נובערנאך ערהיעלט בעפעהל, פאר דאן יאזעף צו
ערשיינען.
נענען אבענד קאם נאנצאלא.
דאן יאזעף מאכטע איהם פארווייזען, ווייל ער דיא
ארמען בעדריקקע אהנע יעדען אויפטראג. ער ענטליעסס איהן
מיט דער דראהונג דער אסטע. ענטלאסטונג.

גערופען. נון הינשמע כואת, דאס איין סעמינאר-
פריכטליין מיט דער אויפגאבע בעטרויט ווערדען.
דיא קהלה צו תשובה מעורר צו זיין אונד איהר
פארצולעזען: "כנים גדלתי ורוסמתי והם פשעו
ביי" - וויר ביליגען פאלקשאפטען דיעזע קרי-
טיק אונד ערגאנצען זיא מיט דער בעמערקונג,
דאס אונזערעס עראכטענס איין סעמינאריס, דער
דאך געצייכטעט ווירד, אום "מחמא היכים" צו
זיין אין איינער ארטה סטאנאנע אייבער-
הויפט ניכט צור תורה אויסגערופען ווער-
דען זאלל!

• (פער זיך איינעם בלוט) -
בלבוליס) אויס פעטערסבורג מעלעדאריס-
מאן: אין קיינע צו ערענט איינע ראטה-
זעלהאפטע ענטדעקונג גראפעס אויפגענונג. אין
מיטליעד דעם אנטיסעמיטישען "פערבאנדס דער
ווירקליכען רוסשישען מאנער, אין אנגעשטעלל-
טער דעם בישאפס-אסטעס, דרוג, נאב אויף
דער באהן איינע גראפעס קארב נאך ארעסטא
אויף. דער מאכטיגע קארב ערדענטע פערדאכט
אונד וואורדע אין אנוועזענהייט דער זשאנדאר-
טערע געפאשעט. אים קארב בעפאנד זיך אין
אין איין לייטנד געוויקקעלער, אונגעפאהר צעהן
יאהרע אלטער קנאבע אונד נעבען דיעזעס צווייא
שארף געשליפענע גראפעס מעסטער. - עס
איזט מאגליך, דאס עס זיך היער אום דען פער-
זיך צור אנטיסעמיטונג איינעס "ריטואל. מארדעס"
האנדעלט.

• (אנטיסעמיטישע אפאמעהקער)
נייליך היעלש היער אין דער הויפטשטאדט דער
פעראין דער אונטערלאנדישען אפאמעהקער זינע
גענעראל. פערזאמלונג אב, וועלכער עמווא 160
מיטגליעדער אויס נאנין אונגארן בייזאנהמען. דער
אוישווס דיעזעס פעראיינעס בעשמעהט אויס 12
פערזאנען, דארינטער 4 "וידען". פאר דער יעצט-
גען ניוואהל דעם אויששווסעס אבער פליסטער-
מען מעהרערע ברויסליכע פעראיינס. מיטגליעדער
איינאנדער צו, דאס מאן קיינען יודען
וואהלען זאללע. דעם הארטער דער יודישע אפא-
מעהקער בעילא זאלטאן, דער זאפארט אים
נאמען אללער יודישען מיטגליעדער ערקלארטע:
"אנגעזיכטס דיעזער קאנפעססאנעללען העטצע
נעהמען וויר גאר קיינע עהרענשמעללע און דיא
אנטיסעמיטען ליינעמען נון "שמיין אונד בייך,
אונד דיא פאלגע וואר, דאס אויך דיעסמאל 4
ווען געוואהלט וואורדען, דיא אנפאנגס דיא וואהל
ניכט אנגעמען וואללמען, שליעסליך אבער זיך
דענאך צור אננאהמע דערזעלבען בעוועגען
ליעסטען.

עקשמיין, דאן הרב הגדול הקיק וואימצען,
ווארויף אבישערס. ווארטע דעם אנדערען היעזיגען
דיין פאלטמען. אונטער צינורנערלענונג פאן דברי
תורה ווירדיגטען זיא דען פערבליכענען אלס צריק,
גדול בתורה אונד איש אמת. זיין זאון מהילטע
איבערדיעס עפיואדען אויס דעם לעבען דעם נפאר
מיט, וועלכע דעסטען זעלבסטלאזיקייט אונד
פרינציפענ-טרויע, דיא ער זיך זעלבסט אינמיט-
מען דריקקענדר מאטעריעללער נאטה בעוואהר-
טע, אינס רעכטע ליכט רוקקמען, פאם טרויער-
הויזע אויס - וואו דיא געשאפטע, אבגלייך דערען
אייגענשהיטער ניכט - ארטה זינד, וואהרענד
אללער הספרים געשפערט ווארען - וואורדע
דער "ארוי" איינע גאסטע הינדורף אויף דען שול-
טערן געמראגען, עבענזא אויך איין שטיק ווע-
געס פאר דעם "בית-עלמין". היער ווידמעטע דער
פעסטער ארטה רדיק מיה משה פריידי-
גער דעם פערבליכענען איינען הספר. אונטער
זינגער אנווענדונג פאן סאקוס אונד מאמדיס
בעקלאגעט רעדנער דען גראפעסן פערלוסט, דען
בעזאנדערס דיא היעזיגע קהלה ערלימט, דיא דער
דאהנעשיעדענע פאן דער גרינדונג דער געמיני-
דע אנגעפאנגען ביז אן זיין לעבענסענדע, פאללע
35 יאהרע הינדורף דיא כשרות-אינטימיטאציען
דער קהלה לייטעט. דען שבת, דען וויר
פארגעסטערן הערפארגעהאבען, דאס נאמליך דער
פערבליכענע דער געשאפליכען הכשרים-מאכר-
קאציאן אבהאלד וואר, בעשפאך רעדנער אין
בעזאנדערס מארקאנטער וויזע, היערויף וואורדען
דיא איבליכען "הקפות" געמאכט אונד צום
"התעסקות" נור דיעזענען צוגעלאסטען, דיא פאר-
הער טבילה במקוה געקאממען האטמען. דיא
אבענד-ראטמערונג וואר בערויס העראנגעבראכען,
אלס דיא בעשטאטונג צו ענדע וואר. ניכט נור
אין דען הספרים, זאנדערן אויך זיינענס דעם פאם
בית-החיים צוריקקעהרענדען סיבליקום וואורדען
אימטעפארט דיא אונ-אייגענטימציאקייט אונד אמת-
ליעבע דעם פערעוויגען הערפארגעהאבען, וואהר-
ליך, עס איזט אין טרויערעס צייכען דער צייט,
דאס מאן זיך פעראלאסט זיעהט, דיעזע טונענדען
בייא איינעם דיין ארער ראכטיגער זא האך און-
צושלאגען.

• (סעמינאריס אונד ארטה)
סינאגאגע) אויס נאדי קאר אלי-
ערהאלטען וויר פאלגענדע ציילען: אין דעם
ביהיט דער היעזיגען ארטה געמינינע עראייגע-
טע זיך איין פאלל, דער ניכט אהנע אפגעטלי-
בע פערטארהיילונג בלייבען דארף. יעצט אס
שבת הון וואורדע נאמליך איין סעמינאריס
נאמענס דר שווארץ אלס "מפאיר" אויפ-

סאראה הארטע דיא ווארטע, דיא איהר פאמער אן
נאנצאלא ריכטעטע, און דיא דראהונגען, אונד זיא נאחם
זיך עס זעהר צו הערצען, דען זיא פריכטעטע דיעזען סאני-
ווייל זיא וואסטעט, וועסטען ער פאהיג וואר.
דאן יאזעף בענאב זיך צו בעשטע אונד שליעף הוהיג.
זינע טאכטער אבער קאניגע ניכט איינשלאפען,
מארטין נאנצאלא וואר איינער דער פארגעסטען
נובערנאך דער שטאנישען פראווינצען, אבער האסט-ערפיללט
נענען דען יודישען מיניסטער אונד דעסטען נאציאן, ער האפע-
טע אימער אויף איינע געלענעהייט, דאן יאזעף ביים קאני-
פערדאכטיגען אונד איהן שטיצען צו קאניגען.
אייניגע צייט נאכהער מוסטע דער מיניסטער איינע
רייע נאך מעהרערען פראווינצען מאכען, אום איבעראלל צו
פריפען, אב אללעס אין ארדנונג וויא.
נאך איינען וואכען ווארטעטע סאראה פאן טאג צו
טאג דיא רוקקעהר איהרעס פאטערס אב.
איינעס מאנעס ריעף זיא איהרע דיענערין האנא
אונד זאנטע איהר:
"בערוישע מיר הייטע מינע שאנסטען קליידער אונד
מינען קאסטארסטען שמוקק, דען איך ערווארטע הייטע
מינען פאטער."
זיא קליידעטע זיך אן אונד בעווכטע איהרע פריינדין
עס טעל לא, וואהרענד דער אבוועזענהייט דאן יאזעףס ערשינען
נאנצאלא ביים קאניג אונד פערזיכערטע איהם, דאס דער וודע
אין פערראשהער דעם פאטערלאנדעס וויא, אונד דאס דעם
נאנצען לאנדע דורך דען מיניסטער אונד זינע נלויבענסע-
נאסטען דאס פערמאנען פערניכטעט ווערדען.

דער קאניג, דיא טרויע ויינעס מיניסטערס קעננענה,
וואללעט דיעס ניכט נלויבען, דאך נאנצאלא ערנאכט זיך, דען
בעווייז צו ערבריינגען, אינדעם ער פער שיעדענארטיגע לינען
אוישטישטע.
אן דער טרויע ווירד געקלאפעט, מאן מעלדעט דאן
יאזעף, נאנצאלא ציעהט זיך דורך איינע אנדערע טרויע
צוריקק.
דער מיניסטער בעריכטעט איבער דיא ערפאלגע דער
הויזע. ער ערבליקט דאס גענוכט דעם קאניגס, עס איזט ניכט
זא הולדפאלל וויא צופאר, ער בישטעט אום דיא ערלויבניס.
זיך נאך היזע צו בענעכען, אים זינע טאכטער צו זעהן אונד
דער רוהע פאלענען צו קאניגען, וועלכער ער אן פאלגע דער
שפראסאצען זעהר בעדורשטע.
דער קאניג ענטליעסס איהן,
דאן יאזעף זינג ראש נאך הויזע. סאראה ערצהאלטע
איהם דאן אללעס, וואס זיך וואהרענד זינער אבוועזענהייט
עראיינעטע.
אס נאכסטען טאנע זינג דאן יאזעף וויעדער אינס
שלאפעס.
דער קאניג פראנטע פיעל.
דאן יאזעף אנטווארטעטע נאך זינער געוואהנטען אב-
פענהייט. מאן זעטצעט זיך צו טישע, אן וועלכעס נאך בייך
פערשיעדענע נאסטע טהיילנאהמען, וויא גראפעס אבער וואר
דאס ערשיינוען דאן יאזעס, נאנצאלא צו ערבליקקען.
דער איהן מיט האכמוטה בעהאנדעלעט.
דער קאניג זאסט אן דעם איבליכען פלאטע. דער
מיניסטער צו זינער רעכטיק.
(פארטועצונג פאלט.)

(פארטועצונג פאלט.)

ע א
צו
דער
פאן
פריי
פריי
אין
דען
שלי
זינע
אונד
גע
ערפ
בעש
האף
ג
דיא
הע
האמ
גאט
דען
ביים
דען
ווימ
צאה
מען
גאט
בער
זאפ
ניט
איע
מאל
אויס
בייא
הייט
וויי
מי
נאך
קרא
אויף
פריי
טע
ערפ
אנס
באה
ערמ
געב
אויס
טרא
11 א
מעס
דאפ
אונד
ברא
זער
ווא
זייש
גריי
אלס
כע
פער
זא
ווע
ניס
ציע
ווא
נע
2000
קרא
500
21637
50235
75151